

TIEDOTE VAMMAISPALVELULAIN MUKAISEN HENKILÖKOHTAISEN AVUN TYÖNANTAJILLE KORONATILANTEESSA 27.4.2020.

Jos epäilet koronavirustartuntaa: käy tekemässä Omaolon itsearvio ja saat ohjeita jatkotoimenpiteistä (<https://www.omaolo.fi/palvelut/oirearviot>). Puhelimitse voit ottaa yhteyttä terveysaseman ajanvaraukseen ja saat tarkemmat ohjeet hoitoon hakeutumisesta. Virka-ajan ulkopuolella otetaan yhteyttä Jämsän päivystykseen, puh. 040 712 2555.

Ohjeita henkilökohtaisen avun käyttäjille koronaviruksesta

Korona-viruksen aiheuttamasta poikkeustilanteesta johtuen Jämsän kaupungin vammaispalvelut on laatinut ohjeita henkilökohtaisen avun käyttäjille. Ohjeita päivitetään tilanteen muuttuessa.

Tavoitteena on turvata välttämätön henkilökohtainen apu

Jämsän kaupunki suosittelee, että henkilökohtainen apu kohdennetaan päivittäisten toimintojen ja kotona pärjäämisen kannalta välttämättömään avustamiseen.

Tavoitteena on koronaviruksen leviämisen torjuminen

Koronaviruksen leviämisen torjumiseksi on suositeltavaa välttää tarpeettomia lähikontakteja. Tämä tulee huomioida myös henkilökohtaisen avun palvelun käytössä - erityisesti vapaa-ajalle tarkoitetun avun toteuttamisessa. Toisin kuin tiedotteessamme 23.3.2020 (Tiedote vammaispalvelulain mukaisen henkilökohtaisen avun työnantajille koronatilanteessa), harrastus- ja virkistystoimintaan liittyvän henkilökohtaisen avun tunteja ei lakkauteta. Asiakkaiden henkilökohtaisen avun päätöksiin ei siis ole tullut muutoksia. Jämsän kaupunki kuitenkin suosittelee välttämään esimerkiksi virkistys- ja harrastustoimintaan osallistumista sekä ostoskeskuksissa ja muissa julkisissa paikoissa oleskelua. Haluamme osaltamme suojella riskiryhmiin kuuluvia asiakkaitamme ja valtioneuvoston määräystä 16.3.2020.

Koronavirukselta voi suojautua samalla tavoin kuin muiltakin hengitystieinfektioiden aiheuttajilta. Keskeistä on huolehtia käsien pesusta ja käsidesin käytöstä. Hyvällä käsihygienialla pystytään parhaiten ehkäisemään altistumista koronavirukselle. Pese käsiä vedellä ja saippualla ainakin 20 sekunnin ajan. Älä koskettele silmiä, nenää tai suuta, ellet ole juuri pessyt käsiäsi.

Vierailut vanhusten ja vammaisten sekä muiden riskiryhmien asumispalveluyksiköissä ovat kiellettyjä

Henkilökohtaisten avustajien käyntejä asumisyksiköissä tulee välttää. Avustajan kanssa voi kuitenkin edelleen käydä esimerkiksi ulkoilemassa, jos pystytään huolehtimaan siitä,

että lähikontakteja ei synny muihin ihmisiin. Käytännöistä on ehdottomasti sovittava asumisyksikön henkilökunnan kanssa.

Avustajien suojauminen koronaepidemian aikana

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut 15.4.2020 ohjeen kotiin annettavien palvelujen työntekijöiden suojaumisesta. Tarkoituksena on suojata riskiryhmään kuuluvia asiakkaita mahdolliselta avustajan kantamalta taudilta. Tämänhetkisen tiedon perusteella yli 70-vuotiaat henkilöt ovat muita alttiimpia saamaan vakavan koronavirusinfektion. Vakavan koronavirusinfektion vaaraa voivat lisätä ne perussairaudet, jotka merkittävästi huonontavat keuhkojen ja sydämen toimintaa tai elimistön vastustuskykyä, esimerkiksi:

- vaikea-asteinen sydänsairaus
- huonossa hoitotasapainossa oleva keuhkosairaus
- diabetes, johon liittyy elinvaurioita
- krooninen maksan tai munuaisen vajaatoiminta
- vastustuskykyä heikentävä tauti, kuten aktiivisessa solunsalpaajahoidossa oleva syöpätauti
- vastustuskykyä voimakkaasti heikentävä lääkitys (esimerkiksi suuriannoksinen kortisonihoito)

Henkilökohtaisen avun osalta ohjeistus avustajien suojaumisesta on seuraava:

- Kun avustettava on terve ja oireeton eikä kuulu riskiryhmään: noudata koronatilanteessa annettuja yleisiä hygieniaohteita, avustajalla ei ole tarvetta erillisille suojarusteille.
- Kun avustettava on terve ja oireeton, mutta kuuluu riskiryhmään: avustajan on käytettävä kertakäyttöistä kirurgista suu-nenäsuojusta tai kertakäyttöistä kankaista suojainta, esimerkiksi huivia. Kankaista suojainta käytetään vain kerran, ja se pestään (työterveyslaitoksen ohjeistuksen mukaan 90° tai keittäminen 5 minuuttia vedessä, jossa on hieman pesuainetta) tai hävitetään käytön jälkeen.
- Kun avustettava on sairastunut hengitystieinfektioon: avustajan on käytettävä kertakäyttöistä kirurgista suu-nenäsuojusta, suojakäsineitä sekä suojatakia tai esiliinaa.

Mikäli avustettava asuu palvelutalossa, tulee suojainten osalta noudattaa palvelutalon ohjeistusta.

Työnantaja on vastuussa työsuojelusta. Työnantajan kannattaa varautua suojavälineiden hankkimiseen ja näiden käyttämiseen. Myöhemmin näistä aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut on mahdollista saada korvatuksi vammaispalveluista kuitteja vastaan. Jämsän kaupunki hankkii suojarusteita myös avustajien käyttöön, jos työnantaja ei itse pysty niitä muutoin hankkimaan. **Jämsän kaupunki tarjoaa työnantajille nenäsuusuojaimia sekä kertakäyttöisiä suojakäsineitä. Hakupäivät ovat to 30.4. klo 10.30 – 11.30 sekä ti 5.5. klo 12-13 os. Kelhänkatu 8, Jämsä (Jokivarren puukoulun piha-alue).** Mikäli et itse tai avustajasi tai omaisesi ei pääse noutamaan suojaimia, ota yhteyttä sosiaalityöntekijään (yhteystiedot tiedotteen lopussa).

Jos avustajasi sairastuu koronavirukseen tai joutuu karanteeniin

- Jos avustaja sairastuu tai joutuu olemaan kotonaan karanteenissa altistumisepäilyn takia, voit palkata toisen henkilön avustajasi sijaiseksi hänen sairauslomansa / karanteeninsa ajaksi.
- Myös omaisellasi voi olla mahdollisuus toimia väliaikaisesti avustajana, mikäli se hänelle sopii (ei kuitenkaan toimeksiantosuhteessa oleva omaishoitaja). Palkanmaksua varten hänellä pitää olla määräaikainen työsopimus. Kodin tai asumisyksikön ulkopuoliset henkilöt eivät voi tässä tilanteessa toimia avustajana ilman suojavarusteita tartuntariskin takia. Järjestelystä tulee sopia vammaispalvelun sosiaalityöntekijöiden kanssa. Tarvittaessa selvitetään mahdollisuus henkilökohtaiseen apuun palvelusetelillä tai muilla tavoin.
- Voit poikkeuksellisesti myöntää hengitystieinfektioon sairastuneelle avustajallesi enintään seitsemän peräkkäistä kalenteripäivää sairauslomaa ilman lääkärinlausuntoa. Pidemmästä poissaolosta avustajan tulee edelleen toimittaa lääkärinlausunto työnantajalle (ei vammaispalveluihin). Muissa sairauksissa tarvitaan edelleen sairauslomatodistus.
- Jos avustajan lähipiirissä on koronavirukseen sairastunut henkilö tai asiaa selvitetään, voi työnantaja harkita työntekijän työvuoron perumista tällä perusteella. Työsopimuslain mukaan työntekijälle tulee tällaisessa tilanteessa maksaa täysi palkka, jos työntekijä on ollut sopimuksen mukaisesti työnantajan käytettävissä voimatta kuitenkaan tehdä työtä työnantajasta johtuvasta syystä. Tässä tapauksessa työnantajan pitäisi myös lomauttaa työntekijä.
- Jos avustaja ilmoittaa, että saattaa olla mahdollista, että hän on altistunut koronavirukselle, mutta hänellä ei ole mitään oireita, on hän käytettävissä työhön. Mikäli työnantaja tällöin peruuttaa avustusvuoron, tulee avustajalle maksaa työvuoron ajalta palkkaa. Jos avustajalla ei ole todettu koronavirustartuntaa, hän ei ole karanteenissa ja hänellä olisi mahdollisuus saapua työvuorolleen, on palkka maksettava. Tällaisessa tilanteessa työnantaja vastaa itse mahdollisen sijaisen kustannuksista, koska perustetta sijaisen käytölle ei ole.

Voinko lomauttaa avustajani?

- Henkilökohtaisen avun opas työnantajalle sisältää tarkemmat ohjeet lomautuksesta. Lomautusaika on poikkeuksellisesti 5 vrk (aikaisemmin 14 vrk sijaan) ajalla 1.4. – 30.6.2020.
- Koronavirusepidemiatilanne voi aiheuttaa tilanteita, joissa lomautusta ei voi ennakoita ja työvuoro joudutaan peruuttamaan ilman ennakkoon tehtyä lomautusilmoitusta (esim. työnantajan äkillinen sairaalahoito).

Miten toimitaan, jos avustajalla on jouduttu teettämään ylitöitä?

- Jos koronaepidemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa on avustajalla jouduttu teettämään ylitöitä (esim. yksi avustajista sairastuu), tunteja on ensisijaisesti pyrittävä tasaamaan avustajan työvuorojakson ajalle.
- Jos muita työntekijöitä ei ole löytynyt, ylityön teettäminen on ollut välttämätöntä ja ylityökorvauksen maksamisen muut ehdot täyttyvät, työnantaja voi hakea ylityökorvauksia maksettavaksi.
- Hakemus tehdään vammaispalveluihin. Hakemuksen liitteenä on esitettävä työaikakirjanpidon tiedot, joista ilmenevät ylityökorvauksen maksamisen perusteet sekä selvitys ylitöiden teettämisen syystä. Hakemuksen käsittelee sosiaalityöntekijä.

Henkilökohtainen apu palvelusetelillä

- Jos saat henkilökohtaista apua palvelusetelillä ja avustajasi sairastuu tai joutuu olemaan kotonaan karanteenissa altistumisepäilyn takia, palvelua tuottavan yrityksen tulee pyrkiä etsimään sinulle toinen avustaja.
- Voit kysyä palveluntuottajalta mahdollisuutta myös siihen, että palveluntuottaja palkkaisi väliaikaisesti omaisesi tehtävään.

Valtakunnallisia viranomaisohjeita

Sosiaali- ja Terveysministeriö <https://stm.fi/ajankohtaista>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos <https://thl.fi/fi/>

Tutustu myös Heta-Liiton ohjeisiin

Pyydämme sinua seuraamaan tiedotusta myös Heta-Liiton sivuilta.

<https://heta-liitto.fi/heta>

Mistä saan apua, jos tarvitsen neuvoja ja tukea?

Jos tarvitset sairauteen tai terveydenhuollon palveluihin liittyvää apua tai neuvoja niin yhteys omalle terveysasemalle. Virka-ajan ulkopuolella otetaan yhteyttä Jämsän päivystykseen, puh. 040 712 2555.

Sosiaalihuollon palveluihin liittyen Jämsän kaupungin sosiaalitoimiston neuvontapuhelimemme p. 020 638 2073 päivystää epidemian aikana maanantaista perjantaihin klo 9–15.

Virka-ajan ulkopuolella voit ottaa yhteyttä Jyväskylän kriisi- ja sosiaalipäivystykseen puh. 014 266 0149, jos tarvitset kiireellistä apua ja sinulla on huoli lapsesta tai perheen tilanteesta tai aikuisen tai vanhuksen pärjäämisestä tai selviytymisestä kotona. Päivystykseen kannattaa ottaa yhteyttä silloin, kun asia ei voi odottaa seuraavaan arkipäivään.

Kiireellisissä tilanteissa yhteydenotto kannattaa tehdä aina hätäkeskukseen p. 112.

Jämsän kaupungin poikkeusolojen neuvonta p. 020 638 2001 päivystää epidemian aikana maanantaista perjantaihin klo 9–15.

Mielenterveysseuran valtakunnallinen kriisipuhelin päivystää suomen kielellä ympärivuorokautisesti puh: 09 - 2525 0111.

Mikäli Sinulla on kysyttävää henkilökohtaisesta avusta Jämsän kaupungin vammaispalveluilta, otathan yhteyttä vammaispalvelun sosiaalityöntekijöihin.

OHJEITA PÄIVITETÄÄN TILANTEEN MUKAAN.

Jämsä 27.4.2020

Saija Reijo
sosiaalityöntekijä
Jämsän vammaispalvelut
puh. 040 641 1997
saija.reijo@jamsa.fi

Päivi Kuusela
sosiaalityöntekijä
Jämsän vammaispalvelut
puh. 040 524 7388
paivi.kuusela@jamsa.fi